

Előfizetési árak:
 Egy évre . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . 3 » — »
 Negyed évre . . . 1 » 50 »
 Egy hónapra . . . — » 50 »
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádasy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői Iroda:
PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek föl.
 Előfizetések elfogadtnak még
 valamennyi könyvkereskedésben.

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben

Haynald Lajos †.

Tudtuk már előre a szomorú hirt, s el voltunk rá készülve, hogy órái, illetőleg perczei már csak megszámlálvák, s mégis váratlan volt a halála annak a nagy férfúnak, ki a legfényesebben tündökölt a magyar egyházfejedelmek sorában. E fényesen ragyogó szellemet, e népszerű alakot csodálattal tisztelte és szerette a márványpalotában élő arisztokrata épügy, mint az alföld szalmazödelei alatt lakó igénytelen pór nép. Nagytudományú pap volt, lebilincselő szónok, barátja a művészeteknek, elfogulatlan emberbarát s a nehéz napokban nemzetének hű fia, ki bátran szembeállt az abszolút idők hatalmaival, odahagyva inkább püspöki székét, hogysen jogtalan parancsok végrehajtója legyen. Ily ragyogó jellemvonással kevés halandó dicsekedhetik, s épen azért nevét szépen örököltette meg úgy az egyház, mint a haza igazságos történetében. A nagy férfiú életrajzát más helyen találják meg olvasóink, bár bizonyára jól ismerik azt. Egyszerű, igénytelen családból származott, s csakis fényes szellemének és páratlan nemesszivűségének köszönhetette ama gyönyörű karriert, melyet életén át oly gyorsan végigfutott. Adományai milliókra mennek; és számos elhagyott család áldja azt a főpapi kezet, mely ma már hidegen, mozdulatlanul pihen az érczkoporsóban. — Folyó hó 4-én szenderült el szépen, csendesén övéi körében. Temetése ma — szerdán — délelőtt megy

végbe, a melyen bizonyára jelen lesznek a haza minden részéből és a társadalom minden köréből barátai, tisztelői és azon ezrekre menő elhagyottak, kiknek az ő halála elviselhetetlen csapást okozott. Halálát nemcsak az egyház, hanem a nemzet is mélyen gyászolja, s mintegy imaszerű fohász száll föl az égbe számos ajkról; „Sok ily főpapot Isten a magyar hazának!”

A magyar biborosok legnépszerűbbje, a tudós, a gavallér, az aranyszájú Haynald Lajos biboros érsek szombaton délben, hosszú vívódás után bibornok társaihoz tért.

Halála a magyar közélet vesztesége. S az a hely, a mit az egyházban, a társadalomban, a tudományok terén stb., a delegációkban elfoglalt, nem egyhamar talál az elköltözött érdemeihez méltó utódot.

Ezelőtt három évvel tartotta arany-miséjét, október közepén. Óriási alapítványa, a mit ezen a napon tett, egymaga is elegendő lett volna arra, hogy neve a hazai történelem lapján helyet foglaljon. S micsoda csekélység mégis ez az alapítvány azokhoz az adományokhoz képest, a mikkel egyházát, nemzetét gazdagítja! Az ő koporsója fölött hat millió ajándék emléke áll. Primásokhoz méltó, ércznél tartósabb emlék ez.

Ez az ünnepség volt utolsó szereplése a nyilvánosság előtt. Veszedelemes idegbaj támadta meg, a mely kivette kezéből azt a ragyogó stilű aranytollat s emlékezőtetségéből kitörülte a betűk alakját. . . A biboros főpap sem olvasni, sem írni nem tudott többé. A legnagyobb csapás, a mi

embert érhet: dominálni szellemben, ismeretben, tudományban s minden lelki javakban a haladó kort — s gyermekké lenni egy napon, a ki hiába nézi a könyvet, hiába tartja a tollat: a betűk előtte ismeretlen alakok s vonásai, miket papírra vet, emberi nyelven nem jelentenek semmit!

Innen kezdve folytonosan hanyatlott, s végre bekövetkezett a halál.

Haynald Lajos, az egykori, igazi nagy alak volt s műveiben annak marad. A legszellemesebb társalgónak ismerték. Mélynek mint Balzacot, virágosnak mint Ouidát, szellemesnek mint Talleyrandot. Minden képessége megvolt hozzá. Sokoldalú ismeret, kápráztató szellem, finom, disztigvált módor s gyengédséget sugárzó verőfényes kedély.

Már alakja is megnyerő vala. Magas, kissé hajlott termet, beszédes, nagy ovál szemek, finom arcvonások. Szőke, piros arca mindig mosolygott s elegáns könnyűséggel, sima udvariassággal ömlött ajkairól a szó. Nemcsak szívesen fogadta, de szívesen is adta a bókákat.

Zseniális enciklopédistának ismerték, a ki mindenhez ért valamit. Szerette a virágokat, lelkesült a művészetért, imádta a zenét. Őt, hat nyelven társalgott folyékonyan, beutazta az egész kontinenst és épen olyan otthonosan mozgott a főurak szalonjaiban, mint a királyi termek fényes parkettjein. Ismeretséget kötött az Orleánsokkal, vendége volt a belga királynak és a Vatikánnak. Koburg Fülöpöt ő tanította a magyar nyelvre. Királynéknak testvérét, Károly Tivadart, ő eskette össze. Levezelt

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Szemek.

Örökös sötétség az ember élete, asszonyom, és örökös bántó föllobbanása pillanatnyi szalmazöngék. És mégis van minden ember életének egy pointje, mely sugárt bocsátva szöngő méhéből, gyöngéd, diskret fényével is, mint az elektromos lámpa intenzív rezgő sugara, keresztülűrt a sötétben. Ki, hogy és minő körülmények között látja meg visszaverődő képét e vezérlő világnak, nem csalékony tükrében saját szemének: az örök hatalmas szeszély divatosan kendőzött fejében szülemlik reá a határozó idea. Hála önnek, asszonyom, hogy mélységében tévelyegvén sötét, útvesztő szemeknek, méltányolni tudom a fényt és a maga teljes voltában föl tudom fogni érzékenységem prizmáján. Hála, hogy szép, bájos a kép, a mit látok. De — bizony mondom, asszonyom — legtöbbször csak groteszk torzkép az, — visszaverődvén domboru tükörről.

Ön, asszonyom egyszer, régen — azt találta tőlem kérdezni, hogy milyenek a leányok. Bizonyára bájosabb volt a sphynx, Madame ké-

pében, mint az Oedipusé és bizonyára edesebb leendett a bér, mint egy földi királyság; de a kérdés egy csöppel sem volt kevésbbé megfejtethetlen. Hogy némileg érdemessé tudtam magamat tenni, hogy el ne vonja tőlem a kialakított bért: bizonyára annak a fénynek köszönhetem, a mely halványan, csak elmosódó udvarával, de vezérlően előttem lebegett.

Nagy dologba fogtam. Magamra vontam a leányok haragját. És nagy a sor, a mi reám szállott utána. A Dumas Dantésja csak a tenger haragjával daczolt, hogy a hullámoknak vetette oda magát az If tetejéről: én egy bájos, csupa éles és mindig győzelmes fegyverekkel fölfegyverzett gárdának a sortúze között állok. Én, a ki még csak nem is vagyok regényhős!

Tudom, hogy van valakim, a ki megvigasztalhatna érette. De már megbocsásson, asszonyom, mindennek van gyöngesége, a mit a másiknak az erőssége ellenállhatásban le bír győzni. És én úgy félttem azt a nekem mindennél drágább kis koboldot, a mi ott lebeg, mint csalékony bolygó tűz, az utaim fölverődő porfelhőiben. Jöhet egy erős, biztos fuvalom, vagy jöhet egy tisztább, vakítóbb sugár, soha köny nem fátyo-

lozta szemekből — az kiolthatja, e mellett elhalványul. És akkor még az utolsó vigasztalásom, a pennám is oda lesz.

Ki akarom azért békíteni őket. Az én bálványaimat, a még most is és mindig bálványaimat. Látja, már reám tűznek a szemek: feketék, kékek, szürkék vegyest.

Hadd irjak róluk. A motorjairól az én világosságomnak.

Igaza van asszonyom, hogy bajos. Nem tudom — a sok elkigyózó út közül melyikre tegyem a lábamat. Mert rettenetesen sokféle változatban lehet róluk írni — levén azok maguk rettenetesen sokfélék.

Nem beszélek a fekete szemekről, asszonyom. Nem hiszem, hogy még mikor békítő toll szalad is a papirosomon: emancipálni tudnám magamat egy megújuló emlék lázító befolyásától. S az én szép, dicséretreméltó föltevéseimet elfújná valami irigy szél, a mi régi napok ködös régióinak minden parányában vibrálásából kél. S akkor az az óra, a mit ennek a pár sornak szentelék, kárba vesz.

Aztán mit is irjak róluk. Olyan változatosak és olyan nem egyformák, mint két tojás A.

Miksával, a queretarói vértanúval, — s mig Mária Augustza lelkesedéssel beszélt róla, addig a vallásos hajlamu Margit, az olaszok szelid lelkü királynője, kezét akart neki csókolni az egész udvar jelenlétében.

Ép úgy ismerték őt a művészek atelierjei, mint a királyi paloták termei. Benső barátságban állott Liszttel, megfordult a Munkácsi-pár colbacki kastélyában s a híres Ollivier Emil irt róla életrajzot.

Neki mindenre volt ideje s résztvevő munkássága a magyar közélet vezéralakjává tette őt.

Jótekonysági előadások, nőegyleti gyűlések, zenematinék, fölolvadások, ankettek és nemzetközi kongresszusok; delegációk és szinatanodai záróvizsgák; udvari lakodalmak és főuri ünnepek, nyilvános bankettek és diplomáciai estélyek Haynald nélkül nem is képzelhetők.

Ott volt ő mindenhol s mindenki számára volt egy megnyerő mosolya, egy lekötelező szava.

Régi jó magyar családból származott. Kurucz ősei egykor a hadi tettek mezején tündököltek s nem egy közülök a történet lapjaira is beírta nevét, mint jó katona és mint szabadsághős. Atyja Haynald István, jogot végzett s kitűnő tanuló volt, kire Forgách István gróf a Forgách-fiúk nevelését rábizta és ő 1802-ben a Forgách grófi család nevelője lett s Széchenybe költözött, a hol rövid megszakítással hosszúságú és tiszteletreméltó tevékenységet fejtett ki, mint a grófi sarjak hazafias szellemű barátja és oktatója s mint a természettudományok érdemes művelője. 1810-ben első neje, Benke Francziska meghalt s Hajnald István két esztendő múlva ismét megnősült, Jüttner Francziskát, Jüttner Ferencz váci jómódu polgár rendkívüli szép és jólelkű lányát vezetvén oltárhoz. Ebből a házasságból öt fiu gyermek és négy leány született. A most elhunyt biboros főpap, Haynald Lajos, atyja házaseletének negyedik évében, 1816. évi október hatodikán pillantotta meg először a napot.

A nagytehetségű fiut gondos, sőt mondhatni szigorú nevelésben részesítették. Atyja aggódó gonddal örködött a gyermek fejlődésén s korán fölébresztette benne a tudományok iránti hajlamokat. Nyolcz éves korában a váci gimnáziumba adták, majd

Esztergomba küldötték, a hol fényes sikerrel fejezte be középiskolai tanulmányait.

A pályaválasztásnál szive hajlamát követve, a papi rendbe lépett. Theológiára a bécsi Pázmáneumba küldték, a hol befejeztetvén papi nevelése, mint Simor János mellett az intézet legkitűnőbb növendékét, magasabb kiképzetés végett a bécsi Augustinumba adták. 1841-ben aztán fényes sikerrel tette le a theologiai doktrátust.

Elérvén a törvényes kort, egymásután fölvette az egyházi rendeket. 1839. október 15-ikén szenteltetett áldozó pappá a történelmi emlékü Babács-kápolnában. Ugyanennek a hónapnak 20-án mutatta be az első misét szülőközségének kis templomában s adta áldását örömben uszó szüleire, testvéreire, a grófi ház tagjaira és szülőközsége egybesereglett hívőire. A nagytudományu és ragyogó tehetségekkel megáldott fiatal pap nemsokára magára vonta Kopácsy primás figyelmét. A kiváló főpap éles látása fölismerte benne a jövő emberét s ez időtől fogva soha sem szünt meg iránta atyai gondoskodása. Először Pestre, a Lipótvárosba küldötte, azután a budavári plébániára helyezte át káplánnak, majd theologiai tanárnak nevezte ki az esztergomi, azután meg a nagyszombati papnevelőbe.

Kopácsy primás 1846-ban környezetébe vette, főegyházmegyei titkárrá nevezte ki. Két év múlva, hogy pártfogója meghalt, irodalgazgatóvá léptették elő. A szabadságharc ideje alatt a magyar kormány megfosztotta ez állásától, mert az egyenes rendelet daczára sem hirdette ki az 1849. április 14-iki függetlenségi nyilatkozatot. Később azonban, erdélyi püspök korában kiengesztelte azokat, kik e miatt megneheztek reá. Ekkor a Schmerling beolvasztási törekvéseitől tagadta meg támogatását.

A szabadságharc lezajlása után ugyanis Scsitovszky primás ismét visszahelyezte Haynaldot az érseki udvarnál viselt tisztességére. Két év múlva pedig, 1851-ben, tehát 35 éves korában, püspökké szentelték s egy évre rá, hogy Kovács erdélyi püspök meghalt, utódjává nevezték ki.

Ekkor a bécsi befolyásolást a leghatározottabban s minden legkisebb engedé-

kenység nélkül utasította vissza. Mint egyik életrajzírója följegyzi róla, sem gróf Nádasdy Ferencz csábításai és fenyegetései, sem gróf Crenneville kormányzó erőszaka nem bírták megtántorítani hazafias álláspontjában s a bécsi kormánynak minden hozzá kötött reményét elutasította e nyilatkozatával, mikor kijelentette, hogy „sem az uralkodóház és a király fölséges személye iránti rendületlen hűségem, sem az ősi alkotmányhoz való ragaszkodásom nem engedi, hogy akár a tényleg kormányzó miniszterektől várható kegyek, akár a netán fenyegető ideiglenes hátrányok miatt a lelkem mélyében gyökerező jog és igazság sugallatait elnémitsam, emberi tekintetekből gyáván a szent ügy árulójává legyek.”

S ennek a magatartásának is levonta következményeit s inkább lemondott püspöki állásáról, semhogy hazafias meggyőződését megtagadja.

1852-től 1864-ig, tehát tizenkét teljes éven át kormányozta az erdélyi egyházmegyét. Püspöki palotája a tudományoknak s a hazafias törekvéseknek otthona lett. Erdélyi püspökségének korában több mint 394.000 forintot adományozott közczélokra.

A kiegyezés után Haynald visszatért Magyarországra s mikor Lonovics érsek meghalt, az uralkodó kegyéből kalocsai érsekké neveztetett ki. Ekkor kezdődött igazán politikai szereplése.

Nagy figyelmet keltett az egész művelt világon az a kiváló és föltűnő szerep, mely a vatikáni zsinat idejében nevét a legemlegettebb nevek egyikévé tette. Tiltakozott a csalhatatlansági dogma kihirdetése ellen, de utóbb mégis meghajolt az egyház határozata előtt. Nagy egyházi érdemeinek elismerésül XIII. Leo pápa 1879-ben bibornokká kreálta Haynaldot.

Kalocsai érseksége óta elsőrangú szerepe volt a magyar közéletben. Mint a magyar delegációk elnöke s a főrendiház tagja, különösen ékesszólásaival vonta magára a közfigyelmet. Huszonkét éves érseki működése alatt öt millió forintnál többet adakozott egyházi és iskolai czélokra s félszázados egyházi működésének örömmünepét újabb negyedfélszázadezer forintos adománnyal tette emlékezetessé.

Nemcsak a magyar klérusnak, hanem a magyar közéletnek is kiváló ünnepe volt

chiliek legmélyebb tatóngó szakadásánál mélyebb az egyik, pedig világosabb, mint a nápolyi tenger. És hogy a másikon ugyanaz a fény megvan, de mélység nélkül, mig a harmadikban sugár nélkül való fekete éj fekszik: ugy-e alig hiszi el nekem asszonyom. Pedig úgy van. Bő tapasztalataim vannak e részben — sok fekete szem kerengvén körülöttem még ma is. Szinte világosabb tőlük a szobám, hogy körülöttem rajzanak.

Olyiknak könyvet csal az emléke a szemembe, hogy látom a legtökéletesebb csillagot percze csak reám és csak nekem sütni; a másokra ha gondolok, édes és szerelmes órák rejtelmes melege ölel körül, benne lakozván az a régi, földi szemnek nem látható tűz (mintha benne forrongna a Vezuv minden lávája), a mi soha ki nem hamvadható, örökké maradandó, boldogító, megrentő és nekem keserűségemre való.

Ezért nem irok róluk. Már is kitör a hév belőlem; hátha még belefognék igazán az írásba — mi lenne belőlem, asszonyom? mit gondol? Egy földi, illetéktelen ítélő — elevenek és holtak fölött. Bűnösök, mert fekete a szemük!

Nos, mit szól mindezekhez én kékszemű

asszonyom? Látom — jól esik [a nefelejtsszin szemével csufondárosan reám világítani. Azokkal a nefelejtsszin, világos, olvadó szemével, a melyek szépek. Szépek, szebbek, legszebbek. Nekem legalább azok.

Mert, hogy visszanézek még mindig itt zsi bongó hadára a boszus fekete szemeknek, az az egy pár világoskék szem, mely épen ide tilt szembe velem, az íróasztalom czifrájára, s onnan követi le-lecsukódó pillával a gyorsan haladó tollas kezemet: imádságos templom békítő, pihentető homályaként adja vissza a látóképességemet. Süt reám az aequatori nap teljes melegével, de nem bánt, nem sért, nem bénit. Tiszta, mosolygó ég vagy on benne, s mintha ott ülne benn a védangyal, kiterjesztett szárnyakkal, áldó karokkal. Hallom a harang zúgását távoli kis templomból.

Asszonyom! hogy ez mind így van, igazolja a kézi tükör, a mi hol faragott, hol sima, hol dió-, hol meg ébenfa-nyelű de mindig kénesös tüveg. Vegye elő, asszonyom, hisz az mindig kéznél van. Ha belenéz: talán nekem, szegény poétának is lesz igaza egyszer. S ha kirepül belőle a bennülő védangyal, kössön az aranyos

szárnyaira egy illatos levelet. „Hogy minek is van maga olyan messze...”

Hanem az igaz, asszonyom, hogy érdemes volt eljőnnöm. Olyat láttam itt, a mi ott, nálunk, a mi hegyeink között ismeretlen valami: szép, sárgás macskaszemet. Ön, asszonyom, nagyon szereti a macskákat. Én gyűlölöm őket. Nézze meg a szemüket! Épen olyan ez is. Valamivel szürkébb, valamivel nehezebb és csak nagyon is valamivel szebb: különben mindenkiben meg egyező. — (Imprimatur.)

Okvetlenül leány az, a kinek ezt a bámulatos lámpát adta az Úr — szemnek. Egy bájos, habból és könnyűségéből való pehely: kicsiny, finom, elegáns. Csak egy van rajta nagy: a szem. És én, a cynicus, reális, hideg ember, tudok melegedni is — látván ezt a két beszélő, szürke szemet. Valami csufondáros mythologiai asszony lehetett az, a ki ebbe a két szembe azt a furesa mesét írta, a mi kivilágoz belőle. Higyje el nekem, asszonyom, ki a phizikát jobban szeretem La Fontaine-nél, hogy, ha együtt ülök vele — nem győzöm ezt a mesét eleget olvasni. És higgye meg nekem, ki a mit egyszer elolvastam: végeztem a betűvel — hogy ma sem

az, a melyet Haynald Lajos bibornok-érsek ötvenéves papi jubileuma örömeire ültek meg a kalocsai érseki rezidenciában 1888. október 15-ikén. Az ősz főpap felszázados, ragyogó közpálya után az agykort bántó zaj és külső csillogás nélkül tartá meg aranymiséjét. Őszinte tisztelőinek csak kis köre volt közvetlen környezetében, de lélekben ott volt az egész ország, a mely Haynaldban a haza és az egyház kimagasló férfiát tisztelvé egy emberöltő óta.

Hetvenhárom éves, tettekben gazdag és küzdelmekben sem szükölködő életpálya tekintett le a kalocsai ünnepekre. A katolikus, és különösen a magyar katolikus egyház, a magyar politikai élet, a tudomány és a művelődés történetének lapjain olvasni fogja az utókor azokat a nagy érdemeket, melyek tagadhatatlanul megilletik Haynaldot, még azoknak a szemében is, a kik a közélet küzdelmei közt nem egyszer más táborban harcoltak a közjó érdekében, mint ő.

Kalocsán sok minden beszél az ősz főpap bőkezűségéről és tudománypártolásáról. Székhelyén nagy költséggel csillagvizsgáló tornyot építtetett, nagy növénygyűjteményt és könyvtárat, főgimnáziumot és nevelőintézetet alapított. Tudományos érdemei elismerésül a leghíresebb európai intézetek tiszteleti tagjukká választották. 1868 óta tiszteleti és igazgató tagja a magyar tudományos akadémiának is.

Érseki jövedelmeinek túlnyomó részét kizárólag közczélokra fordítá, úgy hogy az ily czimeken 1888. év végéig tett kiadásai meghaladják a négymillió kétszáz ezer frtot.

A főrendiháznak alig volt szorgalmasabb tagja, mint ő, s ha csak különös ok nem akadályozta, ott volt minden ülésen. Néha átment a képviselőházba is és a folyosókon sétálgatott, barátságos beszélgetésbe bocsátkozva egyik-másik képviselővel. A főrendiháznak egyik legkitünőbb alkalmi szónoka volt, a ki beszédeinek nemcsak tartalmára, hanem formájára is sokat adott és rögtönzött fölszólalásait is klasszikus szónoki forma jellemzi. Különös kedveltségnek örvendett a kitünő főpásztor a magyar arisztokrácia köreiben. Haynald bibornok ugyanis igen gyakran részesíté a kiválóbb családokat abban a kitüntetésben, hogy házasuló gyermekeiket ő eskette össze.

A nemzeti múzeumnak Haynald Lajos egyik legnagyobb jótévedője volt. A biborosérsek ugyanis a múzeumnak adományozta kincseket érő her-

tudom könyv nélkül. És higgye meg nekem, ki, mikor önnek írok, mindig a raisont taposom: nem is akarom.

És a múltkor, hogy megmondtam neki: elhiszi-e asszonyom, hogy ő nem hitte el? Bizony mondom: úgy van. Különben ez semmit sem nyom a latban — lévén ennek a leánynak az a dicséretes szokása, hogy abszolút semmit sem hisz el. Üdvös szokás, asszonyom, legalább, ha szerelmes lesz: azt se hiszi el. És az vajmi jó, ha az ember hitetlen. A szerelemről beszélve, asszonyom — ime inter alia azzal is dicsekszik az a leány, hogy nem tud szeretni. És ez viz az én malmomra, ki most sorra jövök, és én nem hiszem el neki. A szeme közé nem merem megmondani, de ime írásban adom: (legalább ki tudom magamat vágni) nem hiszem, hogy azok a szürke, nehéz szemek, melyek reám mindig haragosan, összehuzott szemöldökkel néznek, ne tudnának epedően is tekinteni. Mondom — reám csak haragosan néznek s csoda, hogy ijedségemben le nem teszem a tollat — tudván előre, micsoda szidásnak kövezem az útját. De hát azért lehet olyan is — vagy van, vagy lesz — a ki ezeknek a büszke, nem hívő szép sze-

báriumát, a mivel nagy mértékben járult hozzá, hogy annak növénytanai osztálya egyike lett Európa legdúsabb ilyenmü gyűjteményeinek.

Haynald bibornokot kiváló tulajdonságai mellett főképp szeretetreméltó finom modora tette a társaséletben is kedvelt alakká s nagy népszerűségü emberré. Barátságos, a szó teljes értelmében művelt férfi volt, a ki állásának nagy méltósága mellett is mindenkivel szemben előzékeny. Se panaszszal, se kérelemmel nem fordultak hozzá hiába az emberek. Mikor a fővárosban volt, a váci-utcai Nemzeti szállóban lakott s igen egyszerű életmódot folytatott. Gyakran megesett, hogy a szálló kapujában szegény kéregetők várahoztak reá, ügyszólván rálestek s Haynald bibornok sohasem utasított el egyet sem, de az alamizsna mellett még barátságos szót is váltott velök.

Sokat járt-kelt, mindig gyorsan, mint az olyan ember, a kinek tömérdek a dolga és kevés az ideje. Kocsin ritkán látták, akkor is csak szerény egyfogatun. Pedig az utolsó években már erősen rogyadozott a térde, mikor sietett. Örömet viselt czivil ruhát s ő volt talán az egyetlen kardinális, a ki polgáriás fekete kabátban, nagy eszímában, kezében esernyővel jár az utcán. Magas rangját nem árulta el egyéb, mint egy vékony piros csik a kollárján. A hangversenyeken, melyekről ő soha nem hiányzott, egyszerű fekete reverendát viselt; dus ősz fűrtel akaratosan törtek elő a kis bibor zucchetto alól, melyet szeretett félrecsapni. Egész viselete elárulta a nagyurat, a ki fesztelentül mozog fejedelmi termek falai között s a kinek vérévé lett, hogy a szeretetben egyenlőnek tekintsen minden embert.

Édesanyjához a leggyöngédebb tisztelet és szeretet fűzte. És a jó szülének megadatott, hogy fiát a legnagyobb méltóságokban lássa. Késő öregségben hunyt el néhány év előtt, fia karjai között. Semmi nem karakterizálja jobban az édesanya és a fiu szép viszonyát, mint az az ismeretes eset, mely az érseki beiktatáskor történt.

A jó öreg asszony az ünnep fényétől ragyogó templomban meg akarta csókolni fia föl-szentelt kezét; de az érsek lelépett trónjáról és szívére ölelte az örömeiben siró édes szülét, ő csókolva neki kezét.

A diszebédén az öreg Haynaldné fia mellett ült és aggódva nézte, hogy az érsek igen hideg italokat iszik. Szorgoskodva intette, hogy meg talál neki ártani a jeges pezsgő.

— Ej, édesanyám, nem vagyok én már gyermek, tudom, mit csinálók, mondá Hajnald kissé indulatosan.

Mire a matrona büszkén és parancsolón emelte föl a fejét:

— Lajos, micsoda hang ez? Megfelekedzel az anyád iránt köteles tiszteletéről?

És az érsek könybe lábadt szemmel pi-rulva kért bocsánatot az ő édes szülőjétől.

meknek is fátyolt von a kicsapó hideg — melegére. Mert — szinte ellenmondás — hideg is meleg is. Chile és Nápoly.

... De azért, asszonyom, azokat a szép, tiszta, kék szemeket, a mik ott a barázdás, küdös, vén hegyek lábánál a népmesék sujtjét adják: feledni nem tudom. Láttam — pillanatra elvakulván — két szebb szemet, (lelje vigasztalását a macskaszeregetében) de olyat, mint a miből a távoli harangszó cseng felém: érzem, tudom, asszonyom — nem lelnék a Baranya hegyalján.

És ne haragudjék reám, ki mikor irék bolond betűket a szemekről, nemcsak az önéit mutattam be hü tükrében fantaziámnak, emlékeimnek. De ne feledje, hogy nemcsak írtam, mint író, hanem engeszteltem, mint ember. És vezekeltem, mint bűnös.

Küldjön számomra egy sugárt, meleg üdvözlöt a szememből. Hogy ki ne aludjék véletlenül az a pislogó, halódó fény, a mi az én szomorú életemnek az egyetlen, féltett, bájos, virágos pointeje.

És én küldök szeretetet, áldást, kézsókot: ezeret. Sz—sz.

Az öreg Kucserik Sándor piarista, kinek Hajnald alig nyolcz éves korában Váczon tanítványa volt, megfordult a hetvenes évek elején a kalocsai érsek palotájában, mikor Jacobini pápai nunczius is epp ott időzött. A főpap kegyeletes szeretettel fogadta egykori professzorát és tréfásan mutatta be a szentszék követének:

— Ecce meus professor, qui aliquando me vastavit! (Ime professzorom, ki egykoron elnás-pángolt engem!)

— Per amorem Dei, quare vastavit archiepiscopum? (Az Isten szerelméért, miért nás-pángolta el az érseket?) kérdé e nunczius.

Az öreg szerzetes egy kicsit megzavarodott, de aztán gyorsan felelt:

— Ut sit archiepiscopus! (Hogy érsek legyen belőle.)

Mikor arról volt szó, hogy XIII. Leo pápa a biborkalappal tünteti ki Haynald érseket, a szent atya bizalmas levélben kérdést intézett Simor kardinálhoz: hogy vajjon a kalocsai érsek rendelkezik-e annyi jövedelemmel, a mennyit az új magas méltóság reprezentálása okvetlenül megkíván; mert a pápa jelen szorongatott helyzetében alig adhatna a magyar kardinálisnak olyan évi ségélyösszeget, minőben az olasz kardinálisokat részesíti, hogy rangjukhoz méltóan élhesenek. (Ez az összeg mintegy harminzezer frank.)

Simor hercegprimás nem birt elfojtani Rómába küldött válaszában egy kis csöndes humort. Biztosította az aggódó szent atyát, hogy a kalocsai érseknek aligha lesz szüksége ama ségélyösszegre, mert bár évi jövedelme másfél millió frank, ő, a primás, szükségesetén kész megnyitni előtte a saját pénztárát is.

XIII. Leo ezek után minden aggodalom nélkül küldte meg Haynald érseknek a biborbírátumot.

HIREK.

— (Hőség és vihar.) „Disznó forró idő!” — mondta Petőfivel mindenki a múlt héten. Nap komának — úgy látszik — még nem végződtek be a „diák-drukos” napjai, ő még mindig szurkol oda fönt, csak hogy attól nem neki, hanem nekünk lesz melegünk. A múlt héten valószínűleg érettségit tett az öreg, s azzal együtt majd hogy mi értünk meg, pirosra fúvódnán föl, mint az érett tök s megérvén a gutaütésre. A város átforrósodott kövezetével, házaival még éjjelen is olyan volt, mint a befűtött pékemeneze, vagy hogy romantikusabb hasonlattal éljünk: mint a velencei ólomkamarák. Az emberek csak úgy dühöngtek ebben a bomlasztó forróságban, itták a sört, jeges vizet, hűtött spriczezt, aztán izzadtak, hogy szinte csurgott. Az öntözést kutyába se vette a kövezet. A legbrutálisabb locsolást is fölfogta a nap egy másodperc alatt. Hát még a hol nem öntöztek! Ott az emberek úgy segítettek magukon, hogy „liba-indulóba” (a Gänse-marsch Klock-Hutos fordítása) álltak s mindenik olyan taktusban lóbálta a fejét a nyakán jobbra és balra, mint az az öntöző bácsi lóbbálja a vizöntő hordónak a tömlőfarkinczáját. Ez pedig arra volt jó, hogy az izzadság, mely különben végig csurgott volna a ruhájukon, így jobbra-balra utcaszélességben loccsant szét — derekasan fölöntözve a poros utat. Hanem szombaton megsajnálta az ég az öntöző embereket az ő parányi munkájukkal, melylyel úgy se tudtak semmire se menni. Éjféltájban en gros bocsátotta le vizsugarait olyan takaros kis zápor alakjában, a milyen egy kedélyes nyári fürgetegtől csak kitelik. Hogy a vadul zuhogó zápor változatosabb legyen, egyre másra vagdosott le a villám, melyből egy csóva a Schapringer féle Mária-utcai ház villámhárítóján is futott le hatalmas robaj között. A lecsapás olyan légmozgást idézett elő, hogy az nemcsak a szomszédos házak egyikének ablakait robbantotta cseréppé, hanem a Széchenyi téren a „Központi kávéház” ablakait is benyomta nem kis ijedelmére a benn ülő vendégeknek. Legtöbbet szenvedett a vihar alatt az ép akkor érkezett állatsereglet a budai külvárosi vásártéren, melynek vászonsátorát darabokra szaggatta az iszonyu szélvihar, aztán a vadak kocsijaiba kapaszkodott oly erővel, hogy egyiket a másikra döntötte. A megrémült vadak borzalmas ordítása messze túlharsogta az ég zengését, s a sereglet emberei kétségbeesve futottak a közeli Littkekaszárnyába segítségért, mert könnyen megeshe-

tett volna, hogy a kocsik annyira megrongálódnak, hogy az állatok kitörnek kalitkaikból. Iszonyu erőfeszítéssel aztán elrendezték a kocsikat úgy, hogy többé baj nem történhetett; de a kár így is elég nagy. A szétrombolt sátoron és kocsikon kívül egy selyemszörű tehene sérült meg a lábán úgy, hogy nem tudni kiépül-e a bajából. Vasárnap délután ismét neki eredtek a gomolygó felhők s ugyancsak fölöntözték a várost, melynek azóta kissé elviselhetőbb a temperaturaja.

— **(Az egyházmegye köréből.)** A megyei papság már nagy érdeklődéssel várja az ideai dispoziciókat, miután nagy számú áthelyezések lesznek, melyeket teljesen csak a jövő számban hozhatunk olvasóinknak. Eddig hiteles forrásból a következő áthelyezésekről értesültünk: Igaz Béla, ki az idén végezte tanulmányait a bécsi Augustinumban, Mágozsra segédlelkésznek, Hannu Ferencz pedig a püspöki aulába iktatónak neveztetett ki. Ezekon kívül áthelyezettek: Mundbród Ferencz Szakadára, Fekete Ágoston Tolnára, Ujváry Viktor Ráczpetrére, Pévald Vilmos Koloniába, Sipos Imre Somberekre s végre Oberhammer Károly Aparra.

— **(Csáky gr. a püsp. árvaházban.)** A közoktatásügyi miniszter itteni tartózkodása alkalmával tett látogatásáról már beszámoltunk lapunk olvasóinak, utóbb értesülésünk szerint azonban egy látogatásáról megfeledeztünk, mit már a történeti hűség kedvéért sem hallgathatunk el. A miniszter ugyanis a püspöki árvaházat is szerencsétlenül látogatásával, hol egy negyed órán át időzött. Az intézeti növendékek Rézbányay János dr. pápai kamarás és prefektussal élükön, lelkes éljenzéssel fogadták a magas vendéget, ki mindent behatóan megtekintett, sőt egyes árva-növendékekkel érdeklődéssel beszélgetett is. Tavozásakor az intézeti rendtartás fölött legnagyobb meglepedését fejezte ki s megígérte, hogy ezt a megyés püspöknek is tudomására fogja hozni.

— **(Hymen.)** Marenetz József m. kir. fölmérési tisztviselő, ki jelenleg Miskolczon működik, eljegyezte Hitre Ilona kisasszonyt Pécsről.

— **(Vasut Szt.-Lőrincztől Slavoniába.)** Pécs város a legelhetetlenebb societás a vasutak dolgában s megérdemelné, hogy azt az egy szál vasutat is, a mi tulajdonképen csak átmenőleg szeli a várost elvegyék innen s tegyék Árpádhoz, mert az tán jobban érdeklődik a vasuti ügyek iránt, mint Pécs társasága. Jobbra balra készülnek még, pedig komolyan készülnek helyi érdekű vasutak építésére, s czekek mind Pécs kihagyásával teljesítik, mert Pécsen nincs egyetlen arra való talentumos ember, ki belerakná az eszét az olyan vállalatba, hogy Pécshez hozzon, vagy Pécsből indítson ki egy-egy helyi érdekű vasutat. Egy volt, az is meghalt, de míg élt, míg ennek az eszmének élt, nem pártolta senki. Most is egy életre való tervről hallunk, mely azonban csak ama vidék számára életrevaló, ahol a tervet keresztül fogják vinni; mert ez a terv — nagyon természetesen — Pécsre nem is gondol. Talán Pécs szívesen vette volna; ha a Szent Lőrincz-Slatina-Nasicza utvonalat tervezők ide tolták volna Pécshez a kiinduló pontot. Bizony a mi vasuti kapacitásainktól az ilyesmi is kitellik. A most említett helyi érdekű vasut engedélyese Francisei Henrik, a horvát tartományülés alelnöke képviselő és földbirtokos. A vasut építésével kapcsolatos az a terv is, hogy Szent-Lőrincz és Slatina közt, Csajdávica állomás mellett vasuti hiddal nyergeljük meg a Drávát. A hid ezenkívül személyjáratra és kocsis-átmenetre is berendeztetik. E vállalat érdekében mult kedden tartottak értekezletet B. Sellyén, a község házában, a hol Bittó István t. tanácsos, volt min. elnök, Francisei engedményes, Seifritz kaonok, a pécsi káptalan képviselőjében, Biedermann és özv. Biedermanné földbirtokosok, továbbá a vonal által érintelt nagy és kis-birtokosok s a járási hatóság jelentek meg. Az értekezletben, melynek vezetésére — Bittó Istvánt kérték föl, megállapították a vasut irányát, a megálló és rakodó helyeket; aztán megalakították a végrehajtó bizottságot, melynek elnöke Bittó István, alelnöke More Nándor jószágfelügyelő, s jegyzője Szűcs Károly körjegyző lett. E bizottságnak most az a feladata, hogy első sorban a pénzt teremtsse össze. Az értekezlet végén More Nándor,

Draskovich gr. jószágfelügyelője — földesura megbízásából — ebédre hivta az értekezlet tagjait, a melyen Berki József ref. lelkész Franciseit, a távol levő Draskovich grófot és annak képviselőjét More jószágfelügyelőt éllette, Francisei pedig a maga és a horvátok nevében magyarral mondott tósztot a horvát-magyar szövetségre s a haza szeretetére.

— **(A ragadós szájsz. és körömfájás)** legújabbán a patacsi körjegyzőség területén ütött ki a marhák között, a mi meglehetősen ijedelmet okozott az ottani lakosság között, mert azon a hegyes vidéken inkább szarvasmarhát tartanak gazdasági czélokra mint lovat s így különösen e munkás időben az elhullott igavonó állatok értékén kívül egyéb veszteség is érheti a földmives népet.

— **(Halálozás.)** Somsich Andorné, született Jeszenszky Zsuzsanna pénteken éjjel hosszas szenvedés után meghalt Sárdon. A meghaldogult igen nemes szívu úrnő volt s annak idején sok jótéteményt gyakorolt. Baranyában is számos rokona gyászolja őt.

— **(Elmezavarodott irnok.)** A siklósi főszolgabíróságnál már hosszú időn át volt alkalmazva Müller János irnoki minőségben, ki teendőinek lelkiismeretes elvégzésével s becsületes magánéletével mindenkinek becsülését bírta. E csöndes, elzárkózó természetű férfiú úgy 10—14 nap előtt elmezavarodottságot vettek észre, mely környezetét mindinkább nagyobb aggodalomba ejtette, a miért is az ottani orvos tanácsára, a pécsi kórházba szállították orvoslás végett.

— **(Apa és fia örömnépe.)** Kettős örömnépe folyt le a hó 5-ödikén Bitter Péter apari kántortanító házában. E napon ülte meg az érdemes tanító tövises működésének negyedszázados jubileumát s fiának Bitter Illés zircz. cziszt. rendű áldozópap és pécsi főgymn. tanárnak primiciáját. A szép ünnepélyen a „Bonyhávidéki tanító-egylet“ küldöttségileg is részt vett s egy díszes paedagógiai munkát nyújtott át a jubiláló tanítónak. Ezen kívül még nagy számú vidéki vendég is volt jelen, főleg a fiatal pap-tanár pécsi barátai és ismerősei köréből.

— **(Keleti kereskedelmi akadémia Budapest.)** A közoktatásügyi miniszter ez évi szeptember elsején egy keleti akadémia létesít Budapest, a melybe a kereskedelmi középiskolában érettségi vizsgálatot tett növendékek is fölvételnek. A fölvételi folyamodványok ez évi augusztus hó elsejéig a tanfolyam igazgatójához küldendők (Budapest, kereskedelmi akadémia). A tanfolyam két évre fog terjedni. Bővebb értesítést a kereskedelmi középiskola igazgatói adhatnak, kikhez már leérkezett a miniszteri rendelet és utasítás.

MŰVÉSZET IRODALOM.

Szinészet.

Valéni nász. A mult tárczáink egyikében ismertetett nagy hatású dráma premiérje majdnem tíres ház előtt folyt le pénteken. Kénytelenek vagyunk föltételezni, hogy nem a szellemi intelligencia hiánya, hanem ellenkezőleg a tropikus meleg bősége okozta ezt a hideg magatartást e meleg évadban. Ámbátor láttunk mi már emeletes ostobaságokkal teljes sületlenségek negyedik ötödik előadásakor hasonló hőségben is zsúfolt házakat. Pedig ez a darab hivatalva lett volna nagyon sok házat megtölteni, a mely állításunkat igazolja annak a kevés közönségnek a lelkesedése, melylyel e minden jelenetében frappáns darabot fogadta. Nem volt egyetlen főszereplőnek egyetlen olyan jelenete, melyet meg ne tapsolna nyílt színen. Ez a taps a szereplőnek is, de első sorban a szerzőnek szólt. Ismétlésekbe nem bocsátkozunk s azért csak a szereplő színészekről emlékezünk meg egyhangú dicsérettel, kik közül különösen kiemelkedtek: Szilágyi Vilmos, Szilágyiné, Dezséri, Pethes, Somogyi és Angyal I.

Stradellát, Flotow kis igényű régi operáját hallottuk szombaton. Néhány csinos dallamu részlete s egy-két ensemblyje tetszett a kisszámú közönségnek. A szereplők közül Kocsis Etel (Leonora) érdemel különös megemlést, kinek még nem befejezett, de elég gyakorlott koloratúrája jó hatást keltett, s a hallgatóság sokszor megtapsolta a haladó énekesnőt. Perényi

(Stradella) kezd beleszokni a — gixerekbe. Egyébként némely dalát jól énekelte el.

Az utolsó hét. A szintársulat meg egy hetet tölt körünkben. E hó 14-én lesz az utolsó előadás. A hét műsora ez: ma szerdán Stragoff Mihály utazása látványos színmű, csütörtökön Bácskay Julcsa jutalmára Bőregér operett, pénteken az újabbán műsorra került, kiváló görög tragédia Elektra, mely valóságos lázba hozta nemcsak a főváros, hanem a vidék közönségét is; szombaton Orfeus operett, vasárnap Gróf Szapáry Péter énekes színmű.

TANÜGY.

Szombaton délután a városi iskolaszék ülést tart, melyen elő fog fordulni a már egy ízben fölvetett egységes főigazgatói állás kérdése is. Ez ügyben a napokban bizalmas értekezlet volt az iskolaszéki elnök polgármesternél. Hogy mit végeztek ott, nem tudhatjuk, s ép ezért ma még részletesen nem foglalkozhatunk a tervvel, s az iskolaszéki ülésig be kell értnünk régi álláspontunk föntartásával, melyet e kérdésben elfoglaltunk. Általánosságban tiltakoztunk ugyanis ez új állás kreálása ellen addig, a míg a városi népiskolák közöttle nem rombolják azt az esetlen, indokolatlan, sőt teljesen jogtalan választófalat, mely tudja a kő melyik sötét korszakból maradt reánk. Tiltakozunk mindaddig, míg a külvárosi tanítók fizetése nem egyenlősítettik a belvárosiakéval, míg a tanítónők fizetése nem egyenlősítettik a férfitanítókéval. Vagyis a míg a tanügy valódi előmozdítására szolgáló e most említett fináncziális kérdések megoldására — úgy állítja a hatóság — pénz nincs, addig ne legyen pénz — így kívánja a helyes gazdálkodás — egy oly állásra, melyre valami nagy szükség amugy sincs s mely az előbbi kérdés megoldására szükséges pénznek, habár csak kis részét is fölemészti. Ha a föntemlitettekbe belemegy az iskolaszék, azokat keresztül is viszi, s azonfölül még úgy gondolja, hogy maradt pénze egy diszállás szervezésére is: ám akkor tegye meg, de addig nincs joga ezt megtenni! Nincs joga pedig azért, mert a jog mellett kötelesség is jár, s az iskolaszék kötelessége a törvényhatóság által a karnak oly tisztességes anyagi helyzetet biztosítani, mint a törvényhatóság bármely más tisztviselőjének. Ezt megtette kivételesen amihet megiut nem volt joga — a belvárosi tantestületével, de nem a külvárosiakéval. Tehát kötelességet mulasztott. Majd ha ezt pótolta, gondolhat kedvez ideáinak megvalósítására. Elvárjuk az iskolaszéki tagok józan ítélletétől, hogy ilyen jogtalan eljárásba nem sodortatják magukat s nem fogadják el készpénz gyanánt mindazt, amit az iskolaszék elnöke óhajt, csupán azért, mert ő óhajtja.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Flóris Endre dr. pécsi ügyvédjelölt sajtóügye Warga Vitus siklósi Ferencz-rendi zárdafőnök ellen.

Szombaton folyt le a pécsi esküdtszék előtt Flóris Endre dr. sajtópöre Warga Vitus siklósi zárdafőnök ellenében, s daczára a füllesztő hőségnek, a dolog érdekessége mindvégig zsufolásig megtöltve tartotta a pécsi kir. törvényszék büntető osztályának karzatát.

Flóris Endre dr. sajtó utján elkövetett becsületsértés és rágalmaszás vétsége miatt emelt vádat Warga Vitus ellen, a mire a zárdafőnök a f. évi márczius hó 14-én „Pécs“ 11. számában megjelent „Hol az igazság“ czimű közleménye szolgáltatott okot, melyben az ügyvédjelöltet — bár csak F. R. jegy alatt értvén őt — rágalmaszó és becsületsértő kijejezésekkel illette, s a melyet f. évi márczius hó 7-én a „Pécs“ 10. számában, Flóris dr.-tól eredő s Feiler Mihály által megírt „Hol a humanismus“ czimű közleményre feleletül adott. A tárgyalás lefolyását a következőkben adjuk:

A sajtótörvényszék Sável Kálmán elnökelete alatt Angyal Pál és Lukrits István bírókból állott (Jegyző: Borsitzky Béla.) Miután az elnök konstatalta, hogy a magán vádló Flóris Endre dr. és a vádlott Warga Vi-

tus, valamint annak védője Egry Dezső ügyvédjelölt személyesen jelen vannak, kezdetét vette az esküdszék megalakítása, mely a következő tagokból alakított meg: Sillay József, Beck Gyula, Kengyel Mór, Lenkei Lajos, Asztalos György, Tauszig Armin, Schneider István, Bence Sándor, Valentin Ottó, Tróber Aladár dr., Erreth János, Zigler Tivadar; továbbá Nowotarszky Miksa és Várady Ferencz póttagokból. Az esküdtek megesketése után a vádlevél olvastatott föl, melyben a magán vádló a vádat következőkben terjesztette a sajtóbiróság elé.

Flóris folyó évi márczius hó 4-én hivatalos ügyben Siklóson járván a „Pelikán“ korcsmába szállt, melynek istállójában egy nyomorult kintornás család 2 éves beteg gyermekével húzódott meg, hol a kis gyermek rövid idő alatt kiszorult. Ekkor a gyermek anyja elment a zárdafőnökhöz könyörögni, hogy gyermekét temettesse el, ez azonban a szabályszerű 1 frt temetési költség lefizetését követelte. A szegény nyomorult vergüléseknél pénzük nem lévén, fűhöz-fához kapkodtak kétségbeesésükben s mármár egyetlen vagyonukat képező gebéjükön akartak túladni, hogy hát az árából a temetési költséget kifizethessék. Flóris Endre dr. ki szemtanuja volt ezen gyászos jelenetnek, megszánta őket, s Balázs József kintornással és bérkocsijával elment ő maga a zárdafőnökhöz, hogy kieszközölje a gyermek eltemetését. A zárdafőnök azonban, kinél éppen egy rendőr kaplár járt hivatalos ügyben, a legkeményebb szavakkal illette az ügyvédjelöltet s midőn ez kivett tárczájából 1 frtot, hogy lefizesse a temetési költséget, „fogadatlan prókátor“, „vándorszínész“, „tolakodó“, „nyöszörgő ügyvédjelölt“ stb. kifejezésekkel illette s végül kikergette. Ezen előadott esetet midőn Pécsre vissza érkezett, a Sillay-féle süresarnokban többek előtt elbeszélte, mely elbeszélés nyomán Feiler Mihály az esetet leírva márczius 7-én a „Pécs“ 10. számában közzétette.

A vádlevél fölolvasása után, márczius hó 14-én megjelent „Pécs“ 11. számában „Hol az igazság“ című inkriminált közlemény olvastatott föl, melynek fölolvasása után a vádlott kihallgatása következett. A vádlott beismeri, hogy ő írta az inkriminált közleményt, s előadja, hogy „midőn az ügyvédjelölt belépett hozzá a kintornással s ott nyöszörögni kezdett, ő a zsebéhez nyúlt, mert azon hiszemben volt, hogy vándorszínésszel van dolga,“ s csak miután értésére adta a minden bemutatás nélkül belépő Flóris dr., hogy ő református ember s pécsi ügyvédjelölt, tudta meg, hogy ő ki légyen de azt, hogy Flóris doktornak hívják, azt csak most tudta meg. Továbbá előadja, hogy kezdetben arról sem volt bizonyos miféle gyermekről van szó. Délelőtt ugyan járt nála egy asszony kinek meghalt törvénytelen gyermeke, s panaszkodott, hogy eltemetésére nincs pénzük, de ő ki is adta a kaplárjának a rendeletet, hogy délután 4 órakor egy másik temetéssel kapcsolatban eltemesse, a gyermeket pedig az istállóból a szegények házába vitette, honnét a temetés délután meg is történt. Végül azt adta elő, hogy Flóris dr. sem maradt adósa, ki a katolikus papokat álszenteknek farizeusoknak stb. mondotta.

A vádlott kihallgatása után Egry Dezső védő a „Pécs“ 10. számában megjelent újdonság fölolvasását kérte, melynek fölolvasását a magánvádló azon érvel, amennyiben a szóban forgó újdonságot nem ő írta, sőt Feiler Mihályt föl sem kérte az újdonság megírására, mellőzni kérte. A sajtóbiróság rövid tanácskozás után elrendelte, márczius 7-én megjelent „Pécs“ 10. számában „Hol a humanizmus“ című újdonság fölolvasását, mely után kezdetét vette a bizonyító eljárás.

A vádló részéről beidéztettek tanukul: Feiler Mihály lapszerkesztő, ki azt bizonyította, miszerint nem az ő szellemi produktuma a kérdéses újdonság, hanem ő azt Flóris Endre dr. határozott óhajára, az előadottakhoz híven írta meg. Paliukás János bérkocsis, ki tanuja volt Flóris dr. és Warga Vitus közt lefolyt jelenetnek, Flóris Endre dr. állításai mellett bizonyított, többek között, hogy Flóris akart egy forintot fizetni a temetési költségért Warga Vitusnak, melyet — miután azt a zárdafőnök nem fogadott el, oda adta a kintornásnak: „Vegyen hát rajta szemfödület.“ Utóljára pedig azt mondta a plébános úr: „Takarodjék ki.“ Az elnök azon kérdésére, hogy Flóris dr. nem szidta-e a katolikus papokat, a tanu következőleg válaszolt:

Igenis Flóris azt mondta: „Ámbár én református ember vagyok, de a szegény embereken megkönyörülök, a kath. papok azonban az orrukat fűnhordják, de ingyért egy lépést nem tesznek!“ Utána Moldvai Antal korcsmárost hallgatta ki a sajtóbiróság, ki azonban csak annyit tud, hogy az ő istállójában halt meg a gyermek, honnét a szegények házába lett szállítva. A vádlott részéről beidéztettek tanukul Puhány Gyula siklósi Ferencz-rendi segédlelkész, ki bizonyította, hogy a zárdafőnök már Flóris dr. közbejötté előtt ki adta a rendeletet, hogy a gyermeket a szegények házából délután 4 órakor ünnepélyes szertartás mellett temesse el, a mi meg is történt. Végre Kun József — siklósi rendőr kaplár kihallgatása következett, ki szintén tanuja volt azon jelenetnek, mely Flóris dr. és Warga Vitus közt lefolyt, ki jobbara a már említettek ismételte. A magán vádló részéről ugyan a kintornás család is meg volt idézve, miután azonban nem jelentek meg, a tanukihallgatás befejeztetett.

A bizonyító eljárás befejezése után kezdetét vette a vád és a védelem előadása, melyből az erős személyeskedés sem hibázott, úgy, hogy az elnök egy ízben kénytelen volt a vádlót annak túlesapongásai miatt beszédében félbe is szakítani.

A vád- és védbeszéd elmondása után az elnök a tárgyalást öt perczre fölfüggesztette. A szünet eltelté után az elnök a tárgyalás folyamán előadottakat összegezte, miközben Flóris dr. a kintornás család megérkezését jelentette s kéri a kihallgatásokat. Egry Dezső védő azonban most már a kihallgatást mellőzni kívánta, egyrészt mert a vád- és védbeszéd már elhangzott, másrészt pedig mivel kihallgatásuk újabb tényt úgy sem derítene föl. A sajtó biróság rövid tanácskozás után a magánvádló kérelmének helyt nem adott. Végül Warga Vitus adott elő védelmére néhány érvet, aztán az elnök az esküdszék elé a következő kérdő pontokat terjesztette: 1. Meg vannak-e az esküdtek lelkiismeretükben győződve, hogy a „Pécs“ 1891. évi 11. számában megjelent cikk szerzője a vádlott; 2. foglaltatik-e benne rágalmazás; 3. foglaltatik-e benne becsületsértés; 4. vétke-e a rágalmazásban; 5. vétke-e becsületsértésben; mely kérdőpontokhoz a magánvádló még kéri hozzákapcsolni: 1. a vádló személye ellen volt-e az inkriminált cikk írva; 2. szolgáltatott-e okot az inkriminált cikk megírására? Egry Dezső védő a kérdő pontok fölvetését ellezte, mert szerinte azok az előbbieken már ugyis benufoglaltak. A sajtóbiróság azonban az 1. pontnak helyt adott s azt 2-ik pontnak téve következőképen formulázta: az inkriminált cikket a vádló személyére vonatkozólag írta-e? Mely kérdő pontokat az elnök átadta az esküdteknek, kik visszavonultak határozat hozatal végett. A határozat meghozatala után az esküdtszék szavazatának eredményét Schneider István, az esküdtek elnöke olvasta föl. A határozat a föltett kérdő pontok szerint a következő: Az 1-ső pontra: **12 igen**; a 2-ik pontra: **10 igen 2 nem**; a 3-ik pontra: **8 igen 4 nem**; a 4-ik pontra: **7 igen 5 nem**; az 5-ik pontra: **7 igen 5 nem**; a 6-ik pontra: **7 igen 5 nem**; s így Warga Vitus zárdafőnök 7 szóval 5 ellenében rágalmazás és becsületsértés vétségében bűnösnek kimondatott. A magánvádló azonban a büntetés elengedését s csak is a költségekben való elmarasztalását kérte a vádlottnak, továbbá hogy az ítélet a „Pécs“ című lapban közzétéssék, mire a sajtóbiróság visszavonult ítélethozatal végett, s a következő ítéletet hozta: a magán vádló kérelmére a vádlott megbüntetését mellőzi, s csak a költségekben, 23 frt eljárási és a magánvádló részére 24 frt megfizetésére kötelezi, továbbá, hogy a 277. §. alapján az ítélet a vádlott költségén a „Pécs“ című lapban, mint a melyben az inkriminált cikk megjelent, közzététtik.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.+)

Nyílt levél Tekintetes Szily László Baranyavármegye alispánjához.

Elnök emlékezetében kell lennie tekintetes alispán urnak, hogy közötttem és a pécsváradi közigazgatási hatóság birái között csak nem ré-

*) E közleményben foglalt sejtést nem tesszük ugyan magunkévá, mert majdnem lehetetlennek tartjuk azt, hogy a mai Baranyában megtörténhessék az itt leírt, de

giben minő összettközés volt. Tudnia kell azt is, hogy az úgy jelenleg törvényes eljárás tárgyát képezi. — Ebből kifolyólag nem lehet megütököznie azon, sőt nagyon természetesnek fogja találni, hogy ha — mint ezuttal teszem — nehézményeim és panaszaimat ezen közigazgatási hatóság eljárása ellen, nem a szokott módon kérvényileg — mert ebből könnyen azon feltevés és gyanu származhatnék, hogy azon tagjai ellen eme közigazgatási hatóságnak, kikkel személyes összettközésem volt, alattomos uton áskálódok, hanem nyilvánosan hozom tekintetes alispán úr hivatalos tudomására és ezen uton esedezem orvoslásért.

Röviden kifejezve panaszom az, hogy a pécsváradi közigazgatási hatóság — részemre mint ügyvéd részére létezni nem akar, legalább hivatalos eljárásaival, helyesebben az ily eljárás mellőzésével ezen intencióját fényesen igazolja, miként azt alább tényekkel és adatokkal beigazolni fogom.

Pedig ez nyilván törvénytelen állapot, melynek sürgös orvoslását a közérdek tekintetéből megkövetelni jogom van.

Adataim a következők;

Négy p. Márok községi polgár szabályszerű megbízása folytán 1890. évi november hónapban a p. mároki községi bíró ellen fegyelmi följelentést tettem. Följelentésem folytán ugyanazon év december hó 29-én a tárgyalás megtartatván, rendkívül terhelő ténykörülmények és bizonyítékok merültek föl, melyek egy magukban elégségesek lettek volna a törvény szerinti legszigorubb szabványok rögtöni foganatba vételére.

A tárgyalás befejeztetvén az eljáró bíró úr előttem s a jelenlevő felek előtt határozatilag kijelentette, hogy a helyszínén P.-Márok községében vizsgálatot és folytatolagos tárgyalást fog tartani. Azóta fél évnél több idő elmult, de ez ügyben semmi további szabályszerű intézkedés nem történt, dacára, hogy azt f. é. márczius hó 16-án kérvényileg is megsürgtettem.

Továbbá f. é. márczius hó 2-án benyújtottam egy vémenői polgár megbízása folytán a pécsváradi közigazgatási hatóság iktatójába egy vadászati jövedék-kihágási panaszt. Azóta ez ügyben sem történt semmi szabályszerű intézkedés.

Egy másik kihágási ügyben szintén f. é. márczius hó 21-én nyújtottam be ugyan oda, a belügyminiszterium által megengedett újra felvétel iránti kérvényt — ebben sem történt mind ez ideig semmi szabályszerű intézkedés.

Megvilágosításul szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ezzel a pécsváradi közigazgatási hatóság előtt folyamatosan lévő ügyeimeit kimerítettem — nehogy azt lehessen ellenvetésül felhozni: na hiszem a sok között előfordulhat egy-két visszamaradt ügy.

Azt hiszem ehhez a helyzethez nem kell commentár!

Oda terjed tehát tiszteletteljes kérelmem: Miszerint — már többször beigazolt erélyével következetesen — a közérdek, de még a jogos magánérdek tekintetéből is tegyen valamit tekintetes alispán úr, hogy ezen visszas és törvénytelen állapot megszüntetessék, mert elvégre sem én — sem a jogkereső közönség nem vagyunk annak okai, hogy a pécsváradi közigazgatási hatóság birái ellen bünvádi feljelentést kellett bennem.

Tekintetes alispán urnak

Előttünk: alázatos szolgálja
Puskás Andor dr. Szabó György
tanu. ügyvéd Pécsváradon.

Stattenberger József.

CSARNOK.

A két feleség.

Elbeszélés, írta: Karay Anna.

Zúgott, tombolt, forrongott a vihar, a tenger mint egy megmozdult hegység hánytavetette tajtékzó óriás hullámaival, melyek közt, mint köny-

csak talán sejtett visszaélés, melyet mi addig míg az ügy meg nem világosodik, nem is minősíthetünk visszaélésnek. Mindazonáltal, mivel a cikk beküldője, Szabó György dr. ügyvéd úgy van meggyőződve, a mint azt a most közölt panaszában leírja s a panaszának alaposságáért a felelősséget — mint nekünk írásban kijelentette — el is vállalja, az úgy megvilágítás érdekében a cikket közölni szükségesnek tartottuk. Megjegyezzük azonban, hogy csak is e cikkben foglalt, s a helyzetből folyó megokolás alapján tesszük ezt — nem adván jogot senkinek arra, hogy ebből praecedenset alkossan az illetékes fórumok kikerülésére.

nyúl hely egy félig elstülyedt hajó dőlt recsegve, ropogva hol jobb, hol balfelé.

Az árbocokat letördelte már a vihar, a hajó feleke egy sziklához tődve megrepedt, a legénység és az utasok halásápadt, verejtékes arczzal szivattyuzták folytonosan a beözölő vizet, míg az asszonyok, gyermekek egy gomolyba verődve, kezeiket tördelve jajgattak, sirtak és imádkoztak.

— Mi haszna volt a sirás, jajgatás, az orkán nem csendesült. Mi haszna volt minden imádkozás, a tépett fekete felhők között nem derült ki egy tenyérnyi kék ég, hanem a rés a hajó feleken mindegyre tágult s mindegyre gyorsabban özönlött be a víz.

— Végünk van! — Elvesztünk!

Mint halálkiáltás szállt szájról-szájra e két szó és hatása iszonyu volt. Sokan abba hagyták a lélekölő, hasztalan munkát s tébolyodottként futkostak ide s tova, mások összefont karokkal, halálszerű merevséggel néztek maguk elé, míg a gyengébb lelkűek félig eszméletlenül vergődtek a földön, hajukat tépve, ajkaikat véresre harapva.

Csak egy fiatal nő maradt csendesen ez óriási zűrzavarban, félrehúzódva egy sarokba, odaölelte keblére két bámuló, aranyhaju kis gyermekét és imára kulcsolt két kezébe oda-szorította azoknak a kis remegő, dermedt kacsóit.

És e hármás imára az a hatalmas, haragvó Isten félre rántotta egy pillanatra az ég sötét kárpitját, — nagyot lobban a villám — s a sápadt ifju nő fölgorva helyéből, örömsikolylyal kiáltá oda az irtozatos zavarban jajveszkelőknek:

— Hajó! — hajó

Végtelen örömiadalom támadt e szóra, mindenki a jelzett irányba nézett, hol csakugyan egy nagyobb és erősebb hajó küzdött a rémitő viharral.

— A kapitány megadatta a vészjelet s rögtön loldatá a mentő csónakokat. Mire a másik hajóról megjött a válasz, már ember ember hátán tolongott éktelen zsvajjal a két csónak felé.

Az élet ösztöne, a haláltól való félelem kioltott bennök minden emberit, nem volt itt szülő, testvér, rokon, csak egy élet féltő tömeg, mely nem nézve, nem kimélve senkit, tört, zúzott egy kis helyért a mentő csónakon.

A két csónak egy perc alatt színültig megtelt, utoljára az ifju anya emelte ölébe két kis gyermekét.

A vad tömeg fölörditott:

— Félre, félre, itt már nincsen senki számára hely! Nem kell őket ide bocsátani!

— De én nőmet, gyermekeimet elveszni nem hagyom! — harsogott át a vihar zugásán egy férfi hangja — és beemelve ölébe vonta a remegő asszonyt nyöszörgő kisdedeivel.

A túlterhelt csónak megindult; de az életet féltő vad tömeg egyre lázongott és dühöngött.

— Elmerültünk! Elmerültünk!

— Ki kell dobni őket, mert mind elveszünk miattok!

— Az asszony ám maradjon, de azt a két porontyot ki kell taszítani.

— Ki velők! ki velők! Azokért a legkevesebb kár! Mind elveszünk miattok! — Ki velők! — Ordították mindannyian s durva kezek ragadták meg a két angyalszép gyermeket, kik reszkette bujtak anyjuk ölébe.

— Megálljanak! — csegett egy sikolyhoz hasonló hang: az anya hangja. — Jobban fogy a teher — velem!

És hirtelen férje ölébe helyezve a két gyermeket, egy tekintetet vetve rájuk, melyben hiven ki volt tejezve a kétségbeesés, a végbucsu és a határtalan szeretet, — mint a szél a hullámok közé reptelt . . .

— Angela! — kiáltá a férj magánkívül és fölugrott, hogy megragadja estében ruháját, de későn, a tajtékozó hullámok már elnyelték azt a szép leuge, karcsu alakot s távol tőle sodorták, hömpölygették vad zugással.

Velőtrázó kiáltással, mint az őrtült kapott homlokához a férfi mind a két kezével és egy mozdulatot tett, hogy neje után vesse magát, — de négy kis dermedt, diónyi kéz kapaszkodott ruhájába kétségbeesve s neki nem volt ereje kitépni közülök magát, — eszméletlenül bukott a csónak fenekébe . . .

II.

Tarnóczy Szilárd végig küzdött a szabadságharcot s midőn az a behozott idegen elem által leveretett s kezdetét vette a vadállati megszárolás, mint oly sokan, bujdosva menekült hazájából ő is, mely megszűnt számára otthont nyújtani.

Több honfitársával Amerikába menekült. Ott a közös bánat, a közös hontalanság szinte testvéri lánczot vont közójök s Szilárd különösen egy öreg menekült földbirtokossal szemben érezte ezt a lánczot, ki tetemes vagyont hozva magával, azon ott földeket vásárolt s azok kezelésére Szilárdot kérte föl, kit szinte apailag megszeretett.

A földbirtokos magával hozta egyetlen, szép ifju leányát, mi sem természetesebb tehát, mint hogy Szilárd és Angela az idegen hazában, a sok idegen ember között forró szerelemre gyuladt egymás iránt.

Az ősz magyar nem ellenezte, inkább szította a tüzet s örömkönyel szemében kísérte az oltárhoz őket.

Multak az évek, Szilárd végtelen boldog volt Angela mellett; de távol hazájukért vérzett a szivök s egyetlen vágyuk volt: újra átlépni az elhagyott, szenvedő haza határát. Az öreg már nem érthette azt meg, de Szilárd és Angela,

midőn lecsendesült otthon a vész, midőn a király szavára előjöttek rejtekeikből az újdözötték és bujdosók, pénzzé tették vagyonukat s hajóra szálltak, hogy átkelve a tengeren viszontlássák édes hazájukat.

(Folytatjuk.)

Gabona-árjegyzék.

Pécs szab. kir. városában 1891. évi július hó 4-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsánként számítottak.

Busa) őszi	—	—	—	—
) tavaszi	—	—	—	—
) új	9	20	9	—
Kétszeres) ó	—	—	—	—
) új	8	20	8	—
Rosa) ó	—	—	—	—
) új	8	20	—	—
Árpa) őszi	—	—	—	—
) tavaszi	7	50	6	80
) új	—	—	—	—
Zab) őszi	—	—	—	—
) tavaszi	7	30	—	—
) új	—	—	—	—
Repeze)	—	—	—	—
Bükköny) széna	7	30	7	—
Kukoricza) ó	—	—	—	—
) új	6	90	6	80
Széna) ó	4	—	3	80
) új	—	—	—	—
Szalma)	2	50	2	30

Kínálat: gyenge (mintegy 180 gabonaköcsi volt a piacon.)

NYILT-TÉR.*)

Eredeti

SELTERS-VIZ

Kellemes természetes asztali- és gyógy-víz (Nassau), mely elnyálkásós, hurut-, rekedtség-, hólyag- és gyomor-bajokban jónak bizonyult.

Tessék határozottan „Eredeti“ Selters-vizet kérni, mely kupakkal, vignetéval és a dugón „Eredeti“, felirattal van ellátva. — Raktáron mindenütt.

Seltersi vízszállítás SeltersWeiburgban (Nassau-)

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal elölősséget A szerk.

Laptulajdonos:
NAGY FERENCZ.

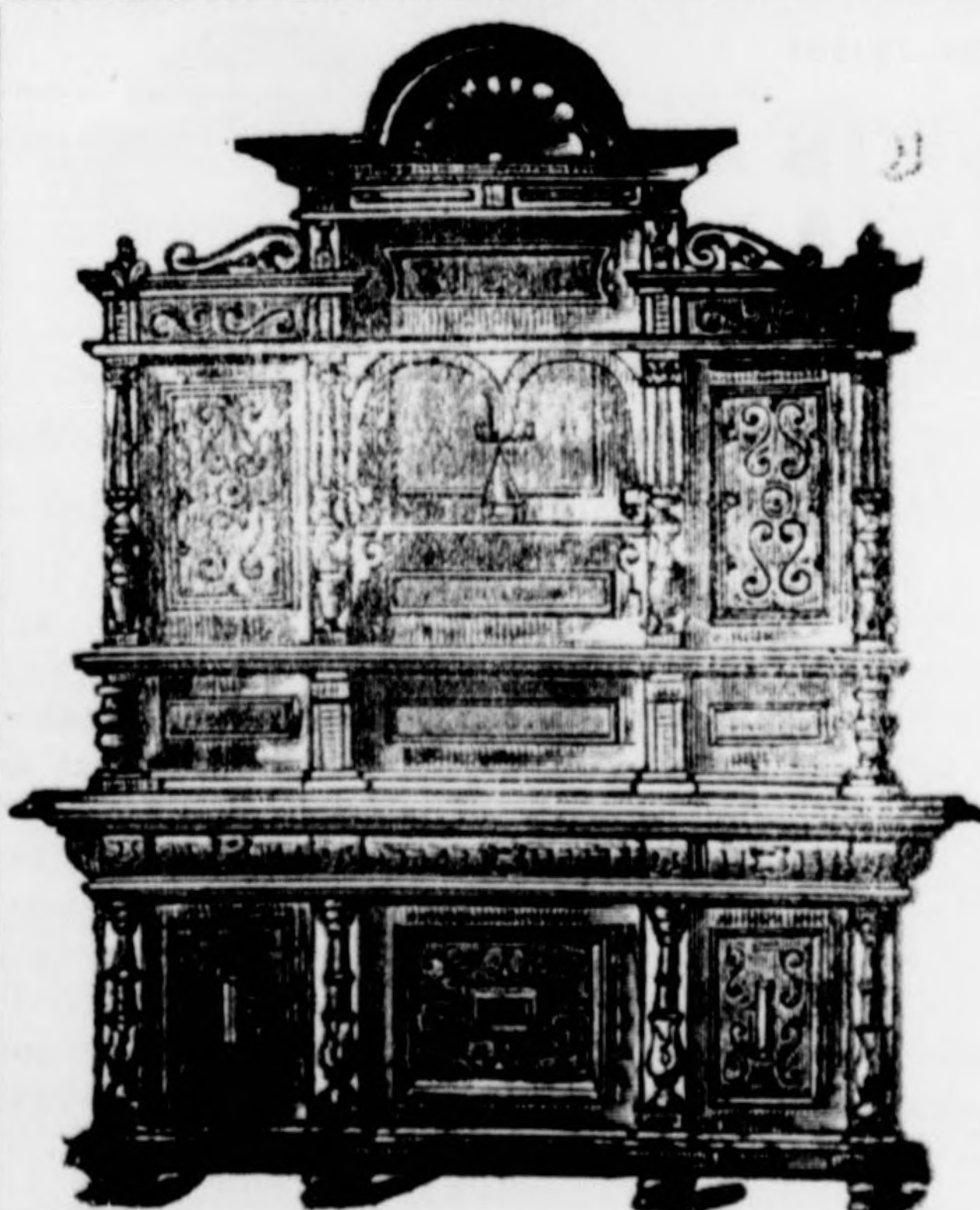
Felelős szerkesztő:
HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

A siklósi utca 9. számú

ház és telek

szabadkézből eladó.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye
(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETT

Ferencziek-utca 11. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerű berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

2225.
sz.
1891.**Árverési hirdetés.**

A dárdai kir. járásbíró mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Braits Mátyás vörösmarti lakos végrehajtónak Maisztrovits János Vörösmarti lakos végrehajtást szenvedett elleni 133 frt 43 kr. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a dárdai kir. járásbíró területén levő Vörösmart községben fekvő a vörösmarti 1514. sz. tlkvb. felvett 159. hszsz. fekvőségre 66 frt, a vörösmarti 567. sz. tlkvb. felvett 1670. hszsz. szőlőre az árverés 322 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi augusztus hó 3. napján d. e. 10 órakor Vörösmart községben a községi irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, vagyis 6 frt 60 kr. és 32 frt 20 krt készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélytani.

Dárdán a kir. bíró mint tlkvi hatóságnál 1891. évi május hó 7. napján.

Balaskó János,
kir. bíró.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapir

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsen.

5212. sz.
tk. 1891.**Árverési hirdetés.**

A pécsi kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Balázs Gáborné végrehajtónak Kuti István végrehajtást szenvedett elleni 34 frt tőkekövetelés és járulékaik és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. járásbíró területén levő Garé község határában fekvő a garéi 14 sz. tlkvb. felvett I. kétnegyed teleknek Kuti Istvánra illető egynegyed részére vagyis egynolczad telekre 357 frt becsárban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan 1891. évi július hó 16. napján d. e. 10 órakor Garén a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 35 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélytani.

A pécsi kir. törvényszék mint teleknyvi hatóság 1891. évi április hó 14-ik napján.

Lukrits István
kir. törvényszéki bíró.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigaretták jóságánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de meg egészsége érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kételyt kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal használható a

„Les dernieres Cartouches“**BRAUNSTEIN FRÈRES**

párisi gyárából. 65. BOULEVARD EXELMANS

valódi cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztó közönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik czégük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztas gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben eljes lapszámait és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernieres Cartouches“ jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyítottan jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papirusunk czimlapján czégünk neve áll

BRAUNSTEIN FRÈRES

Cigarettapapírunk és hüvelyek gyári raktára Pécsben, I., Schottenring 25. sz. alatt létezik. Valódi francia „Les dernieres Cartouches“ papír és az ebből készült hüvely Pécsen kapható Alt és Böhm és Reinfeld A. ur. knál.

Csak 14 napig!

Pécsen a buzatéren!

Naponta 2 nagy előadás,d. u. 6. és este 8¹/₂ órakor. Vasárnap 3 nagy előadás. D. u. 4, 6 és 8¹/₂ órakor.

MONTENEGRO

nagy állatsereglete

Spanyolhonból.

Európa legnagyobb és legértelmesebb állatsereglete, mely áll a világ minden részéből való 100 vadállatból, melyek 24 vagonban szállítatnak, képviselve 200.000 frt értéket, külön e célra épített, szabadalmazott és minden vihartól védett, tündéresen világított sátorban, — mely 3000 embernek ad helyet, van felállítva.

Naponta 2 nagy idomító előadás

összekötve az összes vadállatok etetésével és pedig d. u. 6 és este fél 9 órakor. Az idomító előadások a jelenkor 5 leghíresebb idomítója által tartatnak.

Mister Felix úr, Amerikából, ki hidegvér és merészség tekintetében föltűnőmulhatatlan, minden előadásnál **hat afrikai oroszlánt** vezetend elő. **A négy királytigris** mutatványai, előadva Wirt Wenzel ur által, ezen idomítás minden eddig látottat föltűnő.

3 éjszaki jeges medve

elővezetése a félelmetlen Kornelius úr által.

Elővezetése és mutatványai „Baba“ óriás elefántnak, az utolérhetetlen elefántidomító E. Charles ur által. Végül krokodilok és alligátorok bemutatása Lola Montenegro kisasszony által.

Nyitva naponta reggel tíz órától kezdve.

Belépti díj: 1. hely: 60 kr. 2. hely: 40 kr. 3. hely: 20 kr. Katonák őrmestertől lefelé és gyermekek: 1. hely: 30 kr. 2. hely: 20 kr. 3. hely: 10 kr. Iskolák a tanárurak vezetése mellett 1. hely fejenként 10 kr.

Szünetek alatt egy jóhírű zenekar játszik.

Báde A.
üzletvezető.

Montenegro Eduardo
igazgató és tulajdonos Spanyolhonból.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseinek** gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a legérdekeltebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ **kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak** bőségével s alaposságával ma már nem versenyezhet más lap. A **kereskedő, az iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Valtozatosan szerkesztett tárczájában, **annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem.** Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni**, fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., ¹/₄ evre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Állam érem
haladás- és versenyképességért.

Kiállítási aranyérem
szép és jó munkaért.

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész.

PÉCSETT.

óras.

Főüzlet: Király-(fő)utca, a „Hattyu“-épületben.

Dus választék legujabb minták szerint készült, drágakóvel ékitett ékszerek u. m.: *brillans-boutonok, gyűrűk-, melltűk- és karkötőkben 20 frttól 2000 frt értékig.*

Legjobb minőségű uri s női *aranylánczok és órák 18 és 350 frt között minden árban.* — Nagy raktár kiváló műizléssel készült ékszerárukban u. m.: *függők-, melltűk-, medalionok-, amulettek-, joujoux, karkötőként viselhető lánczok* — *ugyszintén korál- és granát árukban; továbbá valódi ezüst ékszerkészletek (6, 12, és 24 személy számára), nemkülönben legnagyobb műmunkálatu asztali állványok, gyümölcs- és konfekttartók, cukorszelenczék, karos gyertyatartók (girandol); minden stýlnembèn készült ezüst evő eszközök stb.*

Nagy készletet tartok látszerárukban is, nevezetesen: *orvosi rendelet szerint készült s arany, ezüst és teknősbéka-csont foglalatu szemüvegek- s órrszorítókbán!* minden képzelhető mérvű *színházi-, tábori-, s utazó látcsövekben; hő és légmérők. stb.*

Külön osztályt képez üzletemben a berndorfi gyártmányu valódi első minőségű *alpacca ezüst raktár, melyből különösen ajánlom a ritka műkésziményű asztali állványokat, gyertyatartókat, cukorszelenczéket, kenyérkosarakat, bor és sörkészleket stb.*

A raktáromon levő összes arany és ezüst tárgyak a hivatalos fémjellel vannak ellátva. — Figyelemre méltó nagy gonddal felszerelt óraraktárom is, melyből különösen ajánlok mindennemű legszolidabb gyártmányu *fali-, szalon-, inga-, irodais ébresztő órákat stb.*

Ékszerek és órák javítását a lehető leggondosabban és legjutányosabban három évi jótállás mellett teljesítem.

Királyunk Ő Főlsége legmagassabb ittartórtózkodása alkalmából ajánlom ujdonság gyanát „Pécsi emlék“ jeligével ellátott gyűrűimet s mindennemű ékszertárgyaimat.

Végül kívánatra bármilyen ékszertárgyakat, órákat vagy látszereket választás vágett vidékre is örömet küldök.